

изх. №43/07.09.2018 г.

ДО

Изпълнителния директор на
Изпълнителна агенция по околна среда /ИАОС/
Адрес: гр. София 1618, бул. „Цар Борис III“ № 136
Електронна поща: iaos@eea.government.bg

КОПИЕ ДО

Директора на
Регионална инспекция по околна среда – Перник
Адрес: гр. Перник 2304, ул. „Бл. Гебрев“ № 15, ет. 1
Електронна поща: riew_ Pernik@abv.bg;

СТАНОВИЩЕ

ОТ

Сдружение „За Земята – достъп до правосъдие“, със седалище в гр. София и адрес за кореспонденция: гр. София 1164, ул. „Кръстьо Сарафов“ № 24, телефон 02/943 11 23, представлявано от Ивайло Стефанов Попов и Генади Борисов Кондарев

Относно: Искане на „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД, с. Големо село, община Бобов дол, за издаване на ново комплексно разрешително /КР/

Уважаеми господин Изпълнителен директор,

На основание чл. 122а, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) във връзка с чл. 9, ал.3, т.2 от Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни (Наредбата), в срока за провеждане на обществени консултации – до 08.09.2018 г., подаваме настоящото становище по заявление на „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД (Оператор) за издаване на ново комплексно разрешително, наричано по-долу „Заявлението“, за експлоатация на:

1. Горивна инсталация за производство на електрическа енергия, изпълняваща:
  - 1.1. Дейност съгласно т.1.1 от Приложение 4 на ЗООС – „Горивни инсталации с номинална топлинна мощност, превишаваща 50 MW“;
  - 1.2. Дейност съгласно т. 5.2 „а“ от Приложение 4 ЗООС – Обезвреждане или оползотворяване на отпадъци в инсталации за изгаряне на отпадъци или инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци – за неопасни отпадъци с капацитет на 3 т на час.
2. „Инсталация за производство на водород“, изпълняваща дейност съгласно т. 4.2. „а“ от Приложение 4 ЗООС – Инсталация за производство на неорганични химически вещества като: газове: амоняк, хлор, хлороводород, флуор, флуороводород, въглеродни оксиди, съединения на сярата, включително серен диоксид, азотни оксиди, водород, карбонилхлорид,

С настоящото становище посочваме съществени непълноти и несъответствия в подадената от Оператора документация и настояваме на основание чл. 122а, ал. 8 от ЗООС да постановите отказ от издаване на ново комплексно разрешително.

Моля на основание чл. 122а, ал. 5 от ЗООС във връзка чл. 9, ал. 3, т. 2 от Наредбата и чл. 24 и Приложение IV на Директива 2010/75/ЕС, настоящото становище да бъде взето предвид при вземането на решение по чл. 122а, ал. 8 от ЗООС от Изпълнителния директор на ИАОС.

На основание чл. 122а, ал.5 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) във връзка с чл. 9, ал. 3, т. 2 от Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни подаваме настоящото становище, с което посочваме съществени непълноти и несъответствия в подадената от Оператора документация, установени до този момент, и настояваме на основание чл. 122а, ал. 8 от ЗООС да постановите отказ от издаване на ново комплексно разрешително.

Основен момент в Заявлението е намерението за развиване на нова стопанска дейност – съвместно изгаряне на биомаса и различни отпадъци в съществуващата горивна инсталация на централата, при процентно съотношение: на въглища 80%, биомаса – 19,5% и неопасни отпадъци-0,5% ; без промяна на капацитета от 1716 MWth /630 MW/ и утвърдената технология, пречистване с наличната пречиствателни съоръжения.

Основната цел на тази дейност е реализирането на допълнителни приходи, тъй като всеки приносител на съответните отпадъци ще заплаща за тяхното изгаряне. Основната опорна точка в тази бизнес идея, е че нейната реализация може да се осъществи с минимални инвестиции, тъй като се декларират намерения да се изгаря нищожно малко количество отпадъци – 0,5% от общото количество гориво (на тегловна база). Това дава основание да не се налагат и предвиждат никакви изменения (инвестиции) в основните съоръжения на централата, включително и в пречиствателните такива */същото се отнася и за биомасата/*.

Дейността R1 - използване на неопасни отпадъци и биомаса като гориво ще се осъществява в съществуващата горивна инсталация за производство на електрическа енергия на „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД, включваща ЕК1, ЕК2 и ЕК3 с общ капацитет е 1 716 MW_{th} (630 MW), като капацитет няма да бъде променен, поради факта, че част от основното гориво (въглища) ще бъде заместено с допълнителни горива (неопасни отпадъци и биомаса), изразено в процентно съотношение /80% въглища – 19,5 % биомаса – 0,5 % неопасни отпадъци/ или изразено в тонове за денонощие (17 352 т въглища – 1752 т биомаса - 96 т отпадъци). При ритмична доставка, максимален брой работни часове на трите блока и съгласно утвърдената технология, възможния разход на отпадъци на денонощие е до 4 тона/час, 96 тона/денонощие или 35 040 хил. т./годишно, а възможния разход на биомаса е до 73 т/час, 1752т/денонощие или 639 480 хил.тона годишно .

Промяната на горивото има отношение едновременно към:

- Най-добрите налични техники за неговото изгаряне;
- Най-добрите налични техники за редуциране на емисиите на вредности след горивния процес;

За случая на ТЕЦ „Бобов дол“ промяната на горивната база се изразява в преминаването от изгаряне на въглища към комбинираното/едновременното изгаряне на въглища, биомаса и отпадъци.

Считаме, че в подаденото Заявление са налице множество непълноти и несъответствия в подадената документация от оператора „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД, разгледани по-долу подробно, както следва:

1. Непълнота относно извършването на комбинираното горене:

В Заявлението е посочено, че „Дейността R1 - използване на отпадъци като гориво ще се осъществява в съществуващата горивна инсталация за производство на електрическа енергия на „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД, включваща ЕК1, ЕК2 и ЕК3“.

При така декларираното съотношение 80% въглища, 19,5% биомаса и 0,5% неопасни отпадъци не става ясно дали тези проценти са масови или са енергийни. Считаме, че е налице непълното дялово разпределение на количеството топлина, което ще се внесе в енергийните котли с различните горива.

Посочените по-горе стойности за масовите потоци на новия горивен микс – въглища, биомаса и отпадъци, в рамките на денонощие и при максимален топлинен товар на енергийните котли, показват друго процентно разпределение, а именно:

	Енергийни дялове	MW	t/24h	Масови дялове
Гориво общо	100%	1716	19200	100%
Въглища	80%	1372,8	17352	90,4%
Биомаса	19,5%	334,6	1752	9,1%
Отпадъци	0,5%	8,6	96	0,5%

Така формулирано, искането за съвместно изгаряне цели осигуряването на голяма оперативна свобода – отпадъците и биогоривото да могат да се изгарят във всеки един енергиен котел, респ. в ЕК1, ЕК2 и ЕК3, по всяко време и при всякакво ниво на произвежданата мощност.

Ако в централата работи един енергиен блок и то с половината от капацитета си, примерно лятно време, той ще изгаря 3200 тона въглища за денонощие и ще има възможност да изгаря 96 тона отпадъци за същото денонощие и 1752 тона биомаса (*това е капацитетът на планираната инсталация за приемане на отпадъци и биомаса*).

Тогава относителният тегловен дял на изгаряните отпадъци ще скочи на 3% от посочените в Заявлението 0,5%. Отделяните вредности при горенето на по-голям дял на отпадъци ще се увеличат. Така капацитетът на наличните пречиствателни съоръжения може да окаже недостатъчен.

Считаме, че за да се избегне тази ситуация, е необходимо да се ограничи изгарянето на отпадъците само в един енергиен блок, респ. само един котел да има нужната инсталация за приемане, складиране, дробене и дозиране на отпадъците.

В допълнение, смятаме, че е нужно да се въведе норма – колко тона отпадъци се позволява да се изгорят за производството на един MWh ел. енергия. Такава норма не е предвидена в текущото Заявление.

От съпоставянето на количествата енергия, които ще се внесат в системата чрез различните горива и съответните им масовите потоци, могат да се направят няколко извода:

- Подаваната **биомаса** трябва да бъде с два пъти по-висока калоричност, спрямо подаваните до момента въглища, т.к. с **масов дял от 9,1 %** трябва да постигне повече от два пъти по-висок дял на енергия, която ще внесе в системата – **19,5%**.

- Планираните за подаване **въглища** ще бъдат с по-ниски енергийни показатели спрямо подаваните до момент, т.к. с **масов дял от 90,4 %** ще осигуряват едва **80 %** от внасяната в системата енергия.

По-ниско енергийните въглища са с по-високо съдържание на пепел и влага. Това оказва негативно влияние върху горивния процес и се отразява директно и индиректно върху количествата изхвърляни в атмосферата вредни емисии – по-големи количества отделяна летяща пепел в атмосферата и влошен контрол върху горивния процес, което води до завишени концентрации на въглероден оксид (CO) и азотни оксиди (NOx).

Директното изчисляване на емисии като метод за определяне на състава на изходящите димни газове има само теоретично значение. За целта е нужно да се знае елементният състав на горивото. Примерно, при изгарянето на въглища, ако се знае колко е съдържанието на сяра (S) в горивото (примерно 2,5% тегловни) и ако се приеме, че ще се реализира пълно изгаряне (реакция на окисление), може с химически формули да се пресметне количеството на отделяния серен диоксид. Следва да се има предвид, че в реални условия е възможно да не се получи пълно изгаряне или съдържанието на сяра да е много променливо, затова директното измерване на съдържанието на серния диоксид е най-достоверният източник на информация за емисията на тази компонента в димните газове.

Възражаваме срещу така изготвеното заявление. Считаме, че на основата на сега представената информация в заявлението, директното изчисляване на емисиите е невъзможно. Ето защо настояваме или да постановите отказ от издаване на ново комплексно разрешително, или да поканите Оператора да представи достоверни доказателства за елементния състав на горивото (най-вече сяра) и гаранции, че в реални условия ще се постигне пълно изгаряне. Същото се отнася в още по-голяма степен и за другите замърсители.

2. Приложими стандарти:

При критичната оценка на „Д О П Ъ Л Н Е Н О З А Я В Л Е Н И Е за издаване на комплексно разрешително” трябва да се има в предвид и следното:

Считаме, че Операторът неправилно се позовава на LCP BREF 2006, тъй като Европейската комисия прие нови Референтни документи за Най-добри налични техники (НДНТ) на 17.08.2017 г.) – LCP BREF 2017.

Неправомерно е Операторът да се позовава на изисквания, които вече не са в сила. Същото се отнася и за твърденията на Оператора, че инсталацията ще бъде в пълно съответствие с Директива 2000/76/ЕО /не е в сила от 07.01.2014 г./, тъй като същата е заместена от Директивата за индустриални емисии (Директива 2010/75/ЕО).

Референтите документи за НДНТ от 2017 г. е актуалният документ и би трябвало Операторът да се съобразява с него при искането за издаване на ново КР.

Сред основните изисквания в LCP BREF 2017 е, че при съвместно изгаряне („co-incineration“), нормите трябва да бъдат такива, каквито са за централи, изгарящи само въглища/лигнитни въглища. Тъй като в документа от 2017 г. нормите за въглищни централи, сравнени с тези в документа от 2006 г., са по-стриктни, то е от значение прилагането им и спазването им от действащите централи.

Следва да се има предвид, че в цитирания документ Waste incineration BREF от 2006 г. е записано че той касае само инсталациите за изгаряне на отпадъци, в които се осъществява единствено тази дейност. НДНТ в инсталациите за съвместно изгаряне не са предмет и не се обсъждат въобще в този документ, съответно не могат да намерят приложение в разглежданото заявление за КР.

В Заявлението също така е записано, че:

„След реализацията на планираните промени, инсталацията на ТЕЦ „Бобов дол“ ще попада в разпоредбите на *Директива 2000/76/ЕО на Европейския парламент ....*”.

След реализацията на планираните промени, инсталацията на ТЕЦ Бобов дол ще попада в разпоредбите на Директива 2000/76/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 4 декември 2000 година относно изгарянето на отпадъците и Наредба № 4 от 05.04.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци. В съответствие с Допълнителните разпоредби на наредбата, при изгаряне на неопасни

Waste Incineration Directive

From Wikipedia, the free encyclopedia

The **Waste Incineration Directive**, more formally Directive 2000/76/EC of the European Parliament and of the Council of 4 December 2000 on the incineration of waste (OJ L332, P91 - 111), was a **Directive** issued by the **European Union** and relates to standards and methodologies required by **Europe** for the practice and technology of **incineration**. The aim of this Directive is to minimise the impact of negative environmental effects on the environment and human health resulting from **emissions** to air, soil, surface and ground water from the incineration and co-incineration of waste. The requirements of the Directive were developed to reflect the ability of modern incineration plants to achieve high standards of emission control more effectively.^[1] The Directive was replaced by the **Industrial Emissions Directive** with effect from 7 January 2014^[2]

Въпросната директива, повече известна като „The Waste Incineration Directive“, не е в сила, като е заменена с „the Industrial Emissions Directive with effect from 7 January 2014“.

Тази част от „Допълненото заявление“ (параграф 3.2.3. Емисии на вредни вещества в атмосферния въздух) трябва да актуализира за да отчетата изискванията на „the Industrial Emissions Directive with effect from 7 January 2014“ и на новите BREF LCP 2017.

3. В Заявлението не са предвидени допълнителни мерки за намаляване емисиите на тежки метали, живак, диоксини и фурани и прах:

3.1. Тежки метали:

В приложимия LCP BREF LCP 2017 е записано че емисиите на тежки метали трябва да са в следните граници:

Таблица 39

Свързани с НДНТ емисионни нива (НДНТ-СЕН) за емисии във въздуха на метали от съвместното изгаряне на отпадъци и въглища и/или лигнити

Обща номинална входяща топлинна мощност на горивната инсталация (MW_{th})	НДНТ-СЕН		Период на осредняване
	Sb + As + Pb + Cr + Co + Cu + Mn + Ni + V (mg/Nm^3)	Cd + Tl ($\mu g/Nm^3$)	
< 300	0,005–0,5	5–12	Средни стойности за периода на пробоземане
$\geq$ 300	0,005–0,2	5–6	Средни стойности от пробите, вземани в продължение на една година

ВАТ 69. С оглед намаляването на емисиите във въздуха на прах и метални частици от съвместното изгаряне на отпадъци и биомаса и/или торф, НДНТ е да се използва една или комбинация от няколко от посочените в ВАТ 26 техники.

Зададените в Заявлението емисии на тежки метали, в сравнение с приложимите и валидни норми, са значително по-високи, а именно:

За инсталацията ще бъдат наложени допълнителни ограничения по отношение емитирането на замърсители включени в Приложение № 3 към чл. 23, ал. 1 и в Приложение № 2 към чл. 22, ал. 1 на Наредба № 4 от 05.04.2013 г. (Приложение II.2.2 от Директива 2000/76/ЕО), както следва:

Общи норми за допустими емисии на тежки метали (съгласно т.4.2 от Приложение № 3):

- Cd + Tl – общо $0,05 \text{ mg}/Nm^3$;
- Hg – $0,05 \text{ mg}/Nm^3$;
- Sb + As + Pb + Cr + Co + Cu + Mn + Ni + V – общо $0,5 \text{ mg}/Nm^3$;
- **Общи норми за допустими емисии за диоксини и фурани – $0,1 \text{ ng}/Nm^3$.**

Видно е, че емисиите, зададени в Заявлението, значително надвишават допустимата норма:

- за групата Sb+As - $0,5 \text{ mg}/Nm^3$ в Заявлението, при норма от $0,2 \text{ mg}/Nm^3$;
- за групата Cd+Tl - $0,05 \text{ mg}/Nm^3$ в Заявлението при норма от $6 \mu g/Nm^3$ / $6 \mu g/Nm^3 = 0,006 \text{ mg}/Nm^3$;

3.2. Живак:

Изгарянето на въглища е съпроводено с отделянето в околната среда на живак. Изгарянето на някои отпадъци допринася на увеличената емисия на живачни съединения, при съвместното им изгаряне с въглища.

Новите изисквания (вж. Таблица 7), приложими след приемането на LCP BREF 2017 налагат норми и контрол над отделяните емисии на живак от ТЕЦ.

Относно нормите на живак в емисиите:

По отношение на емисиите на живак, в BREF LCP 2017 е записано, че при „съвместно изгаряне“ / “co-incineration” / нормата трябва да бъде такава, каквато е за ТЕЦ, изгарящи само въглища/лигнити:

Таблица 7

Свързани с НДНТ емисионни нива (НДНТ-СЕН) за емисии във въздуха на живак от изгарянето на въглища и лигнити

Обща номинална входяща топлинна мощност на горивната инсталация (MW_{th})	НДНТ-СЕН ($\mu\text{g}/\text{Nm}^3$)			
	Средногодишна стойност или средна стойност от пробите, вземани в продължение на една година			
	Нова инсталация		Съществуваща инсталация ⁽¹⁾	
	въглища	лигнити	въглища	лигнити
< 300	< 1–3	< 1–5	< 1–9	< 1–10
$\geq$ 300	< 1–2	< 1–4	< 1–4	< 1–7

⁽¹⁾ Долната граница на интервала на НДНТ-СЕН може да се постигне с използването на специфично оборудване за намаляване на емисиите на живак.

Нормата за емисиите на живак, заложенa в новите Референтни документи за Най-добри налични техники (НДНТ) е с горна граница $7 \mu\text{g}/\text{Nm}^3 = 0,007 \text{mg}/\text{Nm}^3$ и непрекъснат мониторинг на емисиите. Съгласно в момента действащото КР на инсталацията, изискването е за честота на измерването веднъж годишно и допустима стойност от $0,05 \text{mg}/\text{Nm}^3$.

Съответно не са предвидени актуални граници, като разликата е прекалено голяма: предвидена граница от $0,05 \text{mg}/\text{Nm}^3$, при допустима максимална граница от $0,007 \text{mg}/\text{Nm}^3$.

Тази съществена промяна не се коментира в Заявлението, нито е предвидена и не са посочени мерки за намаляване на емисиите живак при работа на инсталацията. Пропуск е също така и липсата на предвиждане на непрекъснато измерване на емисиите на живак, имайки предвид приложимите норми.

В следващата таблица сме извели изискванията за измервани на метали и живак според новоприетите Референтни документи за НДНТ за големи горивни инсталции /ГГИ/ 2017, а именно:

			-15284-2		
Метали и неметали, с изключение на живак (As, Cd, Co, Cr, Cu, Mn, Ni, Pb, Sb, Se, Tl, V, Zn)	— Въглища и/или лигнити	Всички размери	EN 14385	Веднъж годишно ⁽¹⁵⁾	BAT 22 BAT 26 BAT 30
	— Твърда биомаса и/или торф				
	— Котли и двигатели, работещи с тежко гориво и/или газьол				
	— Съвместно изгаряне с отпадъци	< 300 MW _{th}	EN 14385	Веднъж на шест месеца ⁽¹⁰⁾	BAT 68 BAT 69
	≥ 300 MW _{th}	EN 14385	Веднъж на три месеца ⁽¹⁶⁾ ⁽¹⁰⁾		
— Инсталации с интегриран с газификация парогазов цикъл (ИГПГЦ)	≥ 100 MW _{th}	EN 14385	Веднъж годишно ⁽¹⁵⁾	BAT 75	
Hg	— Въглища и/или лигнити, включително при съвместно изгаряне с отпадъци	< 300 MW _{th}	EN 13211	Веднъж на три месеца ⁽¹⁰⁾ ⁽¹⁷⁾	BAT 23
		≥ 300 MW _{th}	Общи стандарти EN и стандарт EN 14884	Непрекъснат ⁽¹³⁾ ⁽¹⁸⁾	

Относно температурата на димните газове като задължителна предпоставка за намаляване на емисиите:

Наличните съоръжения за почистване от прах/пепел, серни и азотни оксиди спомагат в известна степен за намаляването на емисиите на живак и тежки метали при горенето на въглища и отпадъци. По специално, електростатичните филтри са ефективни в това отношение, ако димните газове са с температура по-ниска от 130 °C (BAT 23, LCP BREF 2017). В случая на ТЕЦ „Бобов дол“ това не е приложимо, тъй като при тук димните газове са с температура по-висока от 130 °C, а именно 160 °C.

Това се вижда от приложения от Оператора документ „Параметри на димните газове по тракта“: t16=160 °C е температурата на изхода от въздухоподгревателя, респ. на входа на електростатичния филтър.

Относно предложения стандарт за измерване на емисиите от живак:

В допълнение, от приложените протоколи за измерване на живак е видно, че те са изготвени на базата на ISO 10780, метод, който има съществени недостатъци и не отговаря на регулаторните норми. Измерването на дебита на газа не е непрекъснато, което може да доведе до разлики, когато се отчитат неопределености при пресмятането на годишни емисии.

Публикуваните диапазони на неопределеност под ISO 10780 не са подкрепени от научни публикации. Редица ограничения по време на измерването (минимум дебит и др.) може да оставят някои измервания извън обхвата на стандарта и по този начин не би могла да се отчете неопределеността. LCP BREF 2017 (стр. 16) изисква при въглища и/или лигнити, включително при съвместно изгаряне с отпадъци използването на общи стандарти EN и стандарт EN 14884 за непрекъснат мониторинг на живак при инсталации

с мощност над 300 МВт. За НДНТ се смята, когато се използва една или комбинация от няколко от посочените в ВАР 23 и ВАР 27 техники.

Препоръчителни мерки за намаляване на емисиите от живак:

Операторът е редно да предвиди съоръжения за редуцията на живачните емисии, които най-често включват устройства за впръскване на активен въглен в димните газове преди постъпването им в електростатичния филтър.

В разгледания случай няма нови съоръжения и не са предвидени никакви инвестиционни дейности и използването на реагенти. Следва да се има предвид, че изграждането на тези устройства не изисква значителна инвестиция, но води до увеличаването на експлоатационните разходи на ТЕЦ. Намаляването на експлоатационните разходи на ТЕЦ обаче не може да бъде за сметка на повишени емисии от живак в атмосферния въздух. Срещу това възразяваме.

Поради горните факти и празноти, то Операторът следва да предвиди непрекъснато измерване на емисиите на живак, както и съоръжения за редуцията на живачните емисии.

3.3. Диоксини и фурани:

Изгарянето на отпадъци, съдържащи хлорни субстанции, допринася за увеличена емисия на диоксини и фурани при изгарянето им. Както в досега действащия документ LCP BREF 2006, така и в новия LCP BREF 2017 се споменава, че контролът върху образуването им само чрез действия в печната камера при изгарянето не е достатъчен (изгаряне при високи температури (над 850 °C) и задържане на газовете при тези температури поне 2 – 3 секунди).

При по-нататъшното охлаждане на димните газове преди изхвърлянето им в атмосферата е възможно отново да се образуват диоксини и фурани. Процесът в научните публикации се нарича de-novo synthesis.

Този механизъм е некоректно интерпретиран в Заявлението. Там се споменава, че за да се избегне горепосочения температурен интервал (между 450 и 200 °C, при който се образуват отново диоксини и фурани), димните газове в котлите на ТЕЦ „Бобов дол“ се охлаждат „шоково“ (т.е. внезапно, много бързо) до температура под 200 °C.

В действителност, ситуацията в ТЕЦ „Бобов дол“ е по-различна. След печната (горивната) камера, димните газове преминават през участък от котела дълъг най-малко 60–70 м., в който са разположени тръбните снопове на паропрегреватели, економайзери и въздухоподгреватели. В този участък те се охлаждат и тяхната температура намалява постепенно (а не „шоково“), т.е. физически не е възможно да охладят газовете внезапно. Това е видно и от представените параметри на димните газове по тракта.

В научната литература е показано многократно, че при изгаряне на отпадъци с генериране на енергия (т.е. при наличие на паропрегреватели, економайзери и въздухоподгреватели), поради изискването за добив на енергия, шоковото намаляване на температурата не е постижимо и се прилагат други мерки в посока почистване на газовете.

Операторът нито е конкретизирал как ще постигне шоково намаляване на температурите, нито предлага промяна на очистващите съоръжения, за да отчете този факт.

Ето защо смятаме, че съществуват реални условия за обратно образуване („de-novo synthesis“) на диоксини и фурани. Поради тази причина и в документите от 2006 г., и в тези от 2017 г., се препоръчва прилагане на инсталация за редукция на емисията на диоксини и фурани.

Поставянето на такава инсталация в ТЕЦ „Бобов дол“ не се предвижда според информацията, представена в Заявлението и това е негов сериозен недостатък.

3.4. Емисии на прах:

В приложимия документ BREF LCP 2017 се казва, че праховите емисии след преминаването към съвместно изгаряне би трябвало да могат да се контролират с наличните съоръжения, в случая с електростатичните филтри подпомогнати от сероочистката.

Според BREF LCP 2017 нормите за прахови емисии след преминаването към съвместно изгаряне и техниките за достигането им би трябвало да се същит като тези при изгаряне само на въглища/лигнити. Прилагането на НДНТ би трябвало да доведе до покриването на нормите за прахови емисии посочени в табл. б:

Таблица 6

Свързани с НДНТ емисионни нива (НДНТ-СЕН) за емисии във въздуха на прах от изгарянето на въглища и/или лигнити

Обща номинална входяща топлинна мощност на горивната инсталация (MW _{th})	НДНТ-СЕН(mg/Nm ³)			
	Средногодишни стойности		Среднодневна стойност или средна стойност за периода на пробовземане	
	Нова инсталация	Съществуваща инсталация ⁽¹⁾	Нова инсталация	Съществуваща инсталация ⁽²⁾
< 100	2–5	2–18	4–16	4–22 ⁽³⁾
100–300	2–5	2–14	3–15	4–22 ⁽⁴⁾
300–1 000	2–5	2–10 ⁽⁵⁾	3–10	3–11 ⁽⁶⁾
≥ 1 000	2–5	2–8	3–10	3–11 ⁽⁷⁾

⁽¹⁾ Посочените НДНТ-СЕН не се отнасят за инсталации, работещи < 1 500 h годишно.

⁽²⁾ За инсталации, работещи < 500 h годишно, посочените нива са примерни.

⁽³⁾ Горната граница на интервала на НДНТ-СЕН е 28 mg/Nm³ за инсталации, пуснати в експлоатация не по-късно от 7 януари 2014 г.

⁽⁴⁾ Горната граница на интервала на НДНТ-СЕН е 25 mg/Nm³ за инсталации, пуснати в експлоатация не по-късно от 7 януари 2014 г.

⁽⁵⁾ Горната граница на интервала на НДНТ-СЕН е 12 mg/Nm³ за инсталации, пуснати в експлоатация не по-късно от 7 януари 2014 г.

⁽⁶⁾ Горната граница на интервала на НДНТ-СЕН е 20 mg/Nm³ за инсталации, пуснати в експлоатация не по-късно от 7 януари 2014 г.

⁽⁷⁾ Горната граница на интервала на НДНТ-СЕН е 14 mg/Nm³ за инсталации, пуснати в експлоатация не по-късно от 7 януари 2014 г.

Стойностите за нормите за праховите емисии записани в „Допълненото заявление” са близки до заложените в Наредба 4 (4.1.2.1.1.) норми от 20 mg/Nm³. Резултатите от пресмятането направени от Оператора показват, че нормите за емисии на прах не трябва да се различават от тези, наложени при изгарянето само на въглища, и съвпадат с тези наложени с текущото КР.

Както се вижда в Таблица 6 по-горе, BREF LCP 2017 налага по-строги норми и Операторът следва да се съобрази с тях, което не е съобразено, нито включено в подаденото Заявление за издаване на ново КР от „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД.

4. Непълнота на описанието на съоръженията за почистване на отпадъчните газове. Невъзможност описаните процеси и съоръжения да доведат до ефективно почистване на замърсяванията в отпадъчните газове:

4.1. Относно задължението за извършване на собствени непрекъснати измервания:

Съгласно Наредба № 6, с изменение от 2017 г., системата за непрекъснат мониторинг трябва да използва стандартизирани методи, за да се гарантира достоверността на резултатите.

Съгласно чл. 6 на Наредба № 6, всички измервания се извършват по регламентирани методи за определяне на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух съгласно разпоредбите на чл. 25, ал. 1, т.

160

---

1 и ал. 2 ЗЧАВ. Регламентирани методи за измерване на емисии са установените със стандартизационни документи или, при липса на такива, с методики, утвърдени от министъра на околната среда и водите.

На стр. 160 и 161 от Заявлението Операторът е декларирал този текст на Наредба №6, но липсват данни и техническа документация на съществуващата система за непрекъснат мониторинг. В Заявлението не са налице никъде сведения как ще се отчитат допълнителните компоненти за мониторинг при планираното изгаряне на отпадъци.

Видно от документацията, Операторът забавя значително изпълнението на предписанията на РИОС - Условие 9.2.10 от КР № 45-НЗ/2015 г., относно непрекъснатите измервания на ИУ №1:

Условие 9.2.10. На притежателя на настоящото разрешително се разрешава отвеждане на отпадъчните газове от Енергиен котел № 2, Енергиен котел № 1 и Енергиен котел № 3 към ИУ № 1 единствено при аномални режими на работа – разпалване и ремонт/авария на СОИ, при спазване на **Условие 9.2.7**, **Условие 9.2.8** и **Условие 9.2.9**.

Условие 9.2.10.1. Притежателят на настоящото разрешително да извършва непрекъснати измервания на обема на димните газове, преминаващи през изпускателно устройство № 1, включително в периодите, определени с **Условие 9.2.11** и **Условие 9.2.12**, и при авария или спиране на СОИ.

Условие 9.2.10.2. Притежателя на настоящото разрешително да документира измереният обем на димните газове и продължителността на отвеждане им по **Условие 9.2.10**. Писмената документация да се съхранява на площадката и предоставя при поискване от компетентния орган.

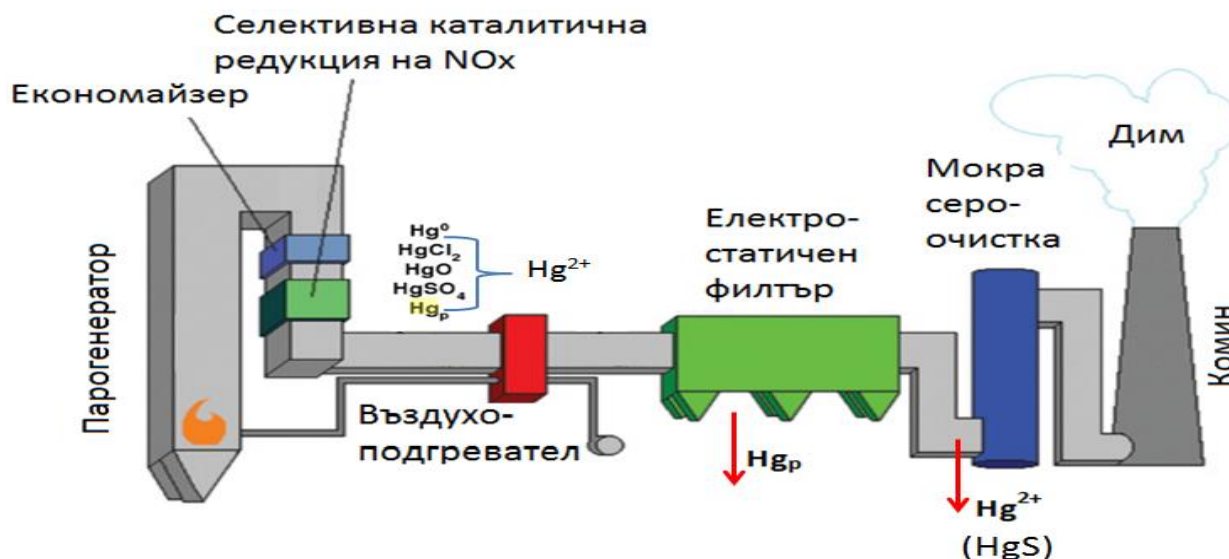
В отговор на РИОСВ по подаден сигнал с вх. № С-30/29.05.2018 г. е представена справка за дебита на изходящите газове от ИУ №1 за 28.05.2018 г. и 29.05.2018 г., съгласно която са отчетени нулеви стойности за визирания от сигнала период.

Дават се обаче сведения, че Оператърът е инсталирал софтуерен продукт през м. май 2018 г. за визуализиране и проследяване на дебита на димните газове от ИУ №1, във връзка с предписание дадено от РИОСВ.

В отговора на сигнала на РИОСВ се отбелязва, че по данни на представители на дружеството, причина за отчетените нулеви стойности на 28 и 29 май 2018 г. е, че софтуерната програма е в период на пробни изпитвания, като предстои приемането ѝ с приемо-предавателен протокол с фирма „Ханиуел“ ООД, за което РИОСВ ще бъде уведомена писмено.

4.2. Относно ефективността при прилагането на електростатичните филтри:

Наличните съоръжения за почистване от прах/пепел, серни и азотни оксиди спомагат в известна степен за намаляването на емисиите на живак и тежки метали при горенето на въглища и отпадъци.

По специално електростатичните филтри са ефективни в това отношение, ако димните газове са с температура по-ниска от 130 °C (BREF LCP 2016):

10.2.1.6 Mercury emissions to air

BAT 23. In order to reduce mercury emissions to air from the combustion of coal and/or lignite, BAT is to use an appropriate combination of the techniques given below.

Technique		Description	Applicability
Co-benefit from techniques primarily used to reduce emissions of other pollutants			
a.	Bag filter	See description in Section 10.8. The technique is mainly used for dust control	Generally applicable
b.	Electrostatic precipitator (ESP)	See description in Section 10.8. Higher mercury removal efficiency is achieved at flue-gas temperatures below 130 °C. The technique is mainly used for dust control	Generally applicable

В случая на ТЕЦ „Бобов дол“ това не е приложимо, тъй като при тях димните газове са с температура по-висока от 130 °C, а именно 160 °C. Това се вижда от техния документ „Параметри на димните газове по тракта“: t_{16} е температурата на изхода от въздухоподгревателя, респективно на входа на електростатичния филтър.

4.3. Относно ефективността при прилагането на сероочистващите инсталации /СОИ/:

Считаме, че са налице няколко несъответствия, посочени в Заявлението, що се отнася до СОИ на база данните на характеристиките на изпускащите устройства /ИУ/ и на стенните и покривните вентилатори.

В „Приложение Г“, таблица 5.2.2 от Заявлението, в табличен вид са отбелязани параметри относно характеристиките на ИУ и на стенните и покривни вентилатори, а именно:

Таблица 5.2.2 Характеристики на изпускащите устройства (ИУ)* и на стенните и покривни вентилатори

ИУ №	условни координати		височина на ИУ над терена	втр. диаметър или площ	максимален обем на отпадъчните газове		максимална температура	продължителност на изпускане за дееношше
	X	Y			Nm ³ /h	Nm ³ /s		
2	5 000	5 000	80	6	2 784 963	938	58	24
4	4 972	5 072	80	7.64	1 392 490	469	58	24

7

						469		
--	--	--	--	--	--	-----	--	--

*Данните следва да съответстват на представеното математическо моделиране за приноса на емисиите от всички изпускащи устройства на територията на производствената площадка към концентрациите им в приземния въздушен слой

При задълбочен прочит се установява, че при посочените сечения на ИУ 2 = 6 m² и ИУ 4 = 7,64 m², и ако вземем предвид максималните дебити на отпадъчните газове (938 m³/s и 469 m³/s), се получават максимални скорости на преминаване на газовете през комините:

- от 156 m/s за ИУ 2 и
- от 61 m/s за ИУ 4.

Такива високи скорости не се допускат в практиката, поради високи аеродинамични съпротивления (натоварване на вентилаторите – висока консумация на електроенергия, ниска ефективност) и намален експлоатационен живот на газоходите, поради по-бързото им абразивно износване от високите скорости на преминаване. Този факт говори за некоректно проектиране на СОИ, газоходите и комините, поради неправилни изчисления на аеродинамичните съпротивления по хода на димните газове. Това най-вероятно е причината за честата употреба на високия комин за неконтролируемо изпускане на димни газове.

Друг основен проблем, който не е споменат, нито е предвиден, е необходимостта на въвеждане на регистратор за отчитане наличие на димен газ към байпасните комини извън периодите на пускане и спиране на горивната инсталация, както и при авария и спиране на СОИ.

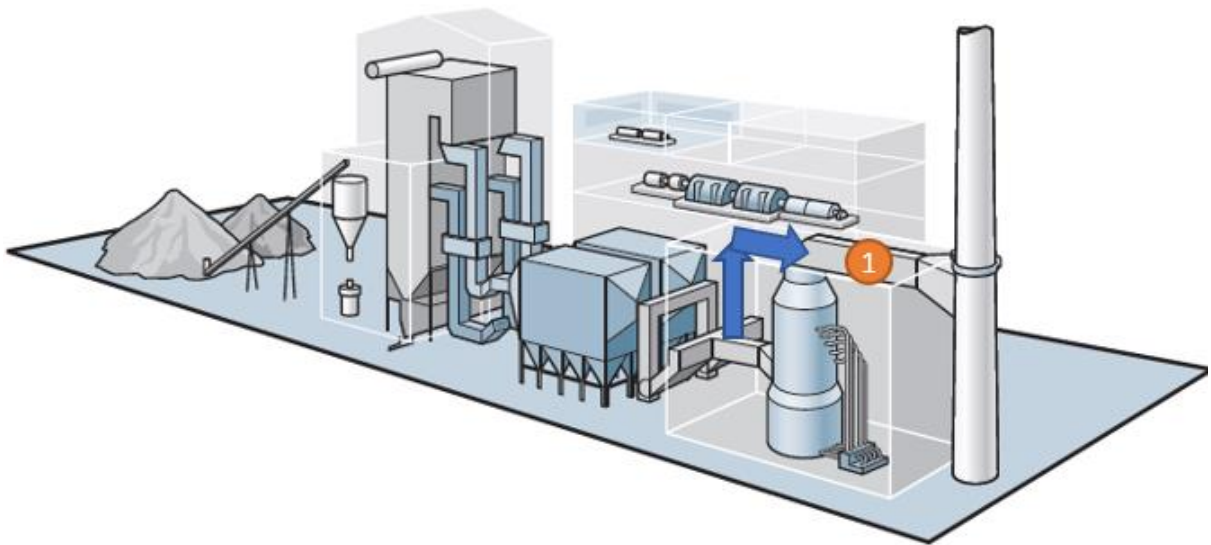
Съгласно Наредбата за норми за допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прах, операторите на горивните инсталации трябва да спазват определените в издадените КР норми за допустими емисии. Инсталациите могат да изпускат димните газове през байпасните комини само в периодите на пускане и спиране (определени съгласно Решение за изпълнение на Комисията от 07.05.2012 г. относно определянето на периодите на пускане и спиране за целите на Директива 2010/75/ЕС относно емисиите от промишлеността на Европейската комисия), като в допълнение имат право на експлоатация от 120 /сто и двадесет/ часа без функциониращи пречиствателни съоръжения в рамките на всеки произволно избран период от 12 /дванадесет/ месеца.

Изпускането на димните газове през байпасните комини извън периодите на пускане и спиране и след изразходване на разрешените 120 часа е нарушение на изискването за спазване на НДЕ.

Считаме, че ограничаването на безнадзорното изпускане в атмосферата на димни газове през помощни /байпасните/ комини е от значение за прилагане и спазване на законовите норми и изисквания.

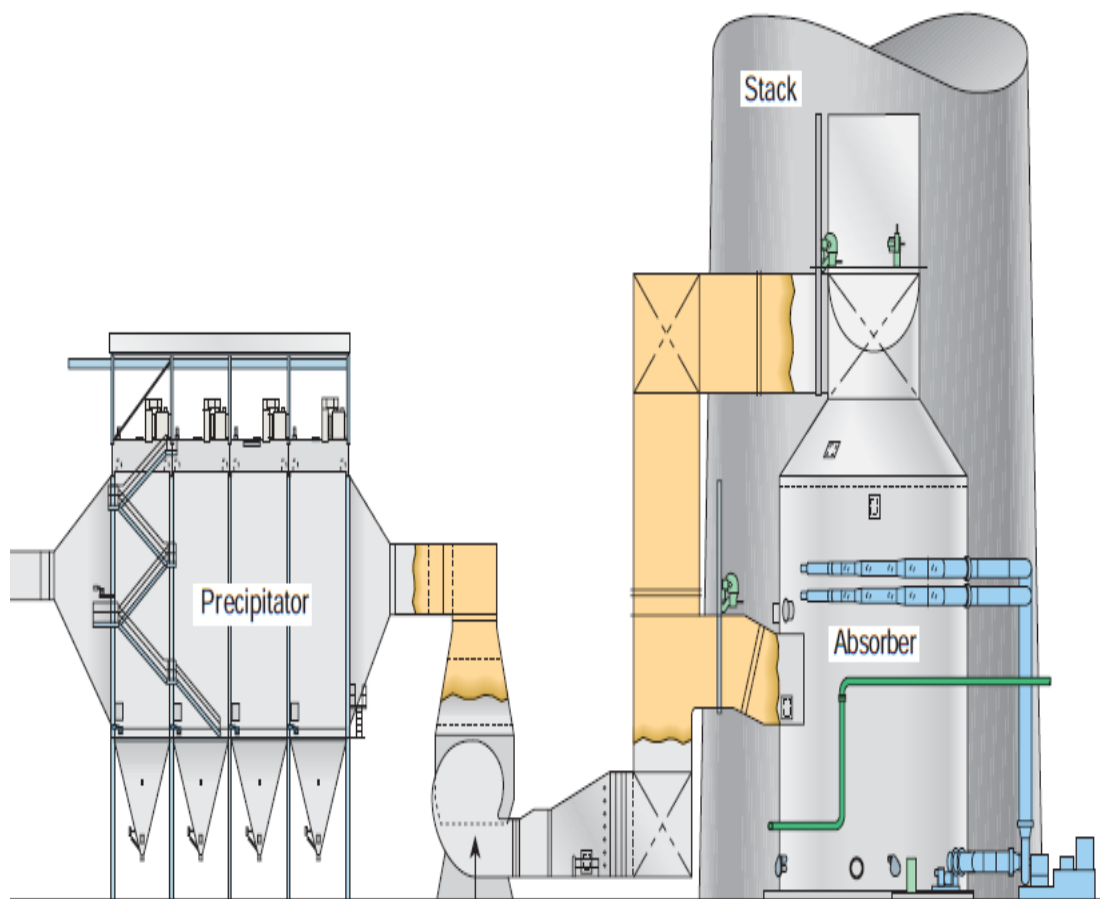
За момента са налице и се използват два подхода в тази насока, а именно:

1) Изграждане на байпасна линия (газоход) от вход на СОИ до изход, която да се включва в газохода към комина преди съществуващата система за непрекъснат мониторинг, както е показано на Фиг.1.

Фиг. 1 Газоход между вход и изход на СОИ за преходни режими.

Такова технологично решение е приложено в различни въглищни централи по света. На Фиг. 2 е показана 660 MW централа с изградена байпасна линия на СОИ.

Фиг. 2 Техническо изпълнение на байпасиращ газоход на Babcock & Wilcox

2) Монтиране на втора система за непрекъснат мониторинг на газохода към помощния /байпасен/ комин. Пример за такова техническо решение е налице в последната (четвърта) актуализация на Комплексното разрешително № 52/2005 през 2018 г. на ТЕЦ „Марица изток“ 2, при което се поставя ново условие свързано с контрола върху изпусканияте безнадзорно до този момент отпадни газове през помощните комини (тези, които байпасират сероочистващите инсталации):

Поставя се следното ново условие:

Условие 9.2.1.22. „В срок до 9 месеца от влизане в сила на настоящото разрешително притежателят му да въведе регистратор за отчитане наличие на димен газ към байпасните комини извън периодите на пускане и спиране на горивната инсталация (от Условие 9.2.1.8. до Условие 9.2.1.17), и при авария или спиране на СОИ.“

Поставя се следното ново условие:

Условие 9.2.1.22.1. „Притежателя на настоящото разрешително да документира продължителността на регистрираните периоди по Условие 9.2.1.22. Писмената документация да се съхранява на площадката и предоставя при поискване от контролния орган.“

При сравнение и анализ на двата подхода, може да се стигне до следните изводи:

- Първият подход – байпасна линия на СОИ, изисква конструктивни промени на газоходите към абсорбера. Има два основни недостатъка – високи

инвестиционни разходи и не винаги има техническа възможност за реализация, поради ограничените свободни пространства между вече изградени системи и съоръжения. Предимство на този технологичен подход е липсата на експлоатационни разходи.

- Вторият подход – изграждане на допълнителна система за мониторинга на помощния комин, изисква по-ниска инвестиция и е винаги приложим. Недостатък са последващите експлоатационни разходи за поддръжка, консумативи и ежегодни калибриране, съгласно нормативната уредба на страната.

Предвид горното, в проекта за преразглеждане на КР на „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД следва да се предвидят нови условия за използването на всички ИУ и инсталиране на устройство за измерване и документиране на обема на димните газове, отведени към тях, без пречистване през СОИ.

5. Характеристики на РДФ горивото, предлагано за съвместно изгаряне:

Операторът предоставя две различни характеристиката на РДФ горивото на стр. 12 и стр. 68-69 (от Заявлението) като първите са на база Германски стандарт RAL-GZ-724, а не на наличното в България РДФ гориво, а за тези на стр. 68-69, относно частта за приложения от Оператора НДНТ за намаляване на газове /серни оксиди, хлороводород/ и прахови замърсители /вкл.тежки метали/ – нямат източник.

В допълнение данните за РДФ от Германия са съпоставени с данни за въглища в други централи, но не и с реалните въглища използвани в ТЕЦ „Бобов дол“.

Считаме, че Операторът е трябвало от една страна, да покаже реални данни от подобни на ТЕЦ „Бобов дол“ инсталации, които изгарят отпадъци, а от друга, да предостави и сравни данни за собствените си въглища и отпадъците, които реално ще изгаря.

6. Характеристики на отпадъците, предвиждани за изгаряне:

Във връзка с вида и характеристиките на отпадъците, които се предвижда да бъдат изгаряни, в Заявлението са налице няколко неточности и непълноти относно алтернативното гориво, което иска да се внедри, а именно:

В Заявлението не се съдържа описание на механизма, по който ще бъде осигурено, че някои от неопасните видове отпадъци няма да бъдат смесени или заменени с опасни отпадъци от същия вид и със същия произход.

Операторът не е описал дали разполага с лаборатория за проверка на отпадъците и как точно ще осъществява входящ контрол освен чрез предварителни договори за приемането им.

Така например Наредба № 2 от 23.07.2014 г. предвижда, че трици, талаш, изрезки и др. подобни с произход дървообработващата промишленост представляват опасен отпадък, ако съдържат опасни вещества. Ако не съдържат опасни вещества, същия вид отпадък има характеристиките на неопасен отпадък:

03 01 04* трици, талаш, изрезки, парчета, дървен материал, плоскости от дървесни частици и фурнири, съдържащи опасни вещества

03 01 05 трици, талаш, изрезки, парчета, дървен материал, плоскости от дървесни частици и фурнири, различни от упоменатите в 03 01 04

Същата ситуация се среща и при други видове отпадъци, посочени като неопасни и следователно годни да бъдат използвани като гориво (посочени са само някои от случаите).

15 02 02* абсорбенти, филтърни материали (включително маслени филтри, неупоменати другаде), кърпи за изтриване, предпазни облекла, замърсени с опасни вещества

15 02 03 абсорбенти, филтърни материали, кърпи за изтриване и предпазни облекла, различни от упоменатите в 15 02 02

20 01 37* дървесина, съдържаща опасни вещества

20 01 38 дървесина, различна от упоменатата в 20 01 37

17 02 03 Пластмаса

17 02 04* стъкло, пластмаса и дървесина, съдържащи или замърсени с опасни вещества“

Считаме, че в Заявлението следва да се съдържа описание на гаранциите, които Операторът дава, и на задълженията, които Операторът поема, за недопускането за изгаряне на опасни отпадъци с един и същ произход като неопасните отпадъци, посочени като гориво.

7. Количества на използваните горива – въглища, биомаса и отпадъци:

В Заявлението Операторът изрично е отбелязал по отношение на биомасата законовите изисквания и особености на същата, като гориво, а именно:

На обособената площадка за биомаса ще постъпва и ще се обработва само Биомаса, която по смисъла на параграф 1, точка 1 от допълнителните разпоредби на Закона за управление на отпадъците, отговаря на определението за „биомаса“, а именно: *"Биомаса" са продукти, състоящи се от растителни материали от селското и горското стопанство, които могат да се използват като гориво с цел оползотворяване на енергийния им потенциал, както и следните отпадъци:*

а) растителни отпадъци от горското и селското стопанство;

б) растителни отпадъци от хранителната промишленост, при условие че получената при изгарянето им топлинна енергия се оползотворява;

в) влакнести растителни отпадъци от производството на целулоза от дървесина и производство на хартия от целулоза, при условие че се изгарят съвместно на мястото на образуването им и получената в резултат топлинна енергия се оползотворява;

г) коркови отпадъци;

9

д) дървесни отпадъци, включително дървесни строителни отпадъци, с изключение на тези, които вследствие обработката им с препарати за дървесна защита или покрития могат да съдържат халогенирани органични съединения или тежки метали.

В т. 1.7 от Заявлението Операторът (стр. 31) е представил схема на употребата на суровини, заедно със спомагателните материали, вода и енергия, които се планират да бъдат използвани в горивната инсталация, а именно:

<p>1.7. Обобщени схеми, представящи планираната употреба на суровини, спомагателни материали, вода и енергия;</p> <p>В „ТЕЦ Бобов дол“ се използват различни суровини и химикали.</p> <p>А. Видът и количествата на използваните суровини, химикали и реагенти:</p> <p>☐ Въглища –Енергийни – консумация до 3 300 000 t/y (по 1 100 000 t/y на ЕК) гориво, с калоричност 2100 kcal/kg или 1,5 t/MWh; В ТЕЦ „Бобов дол“ се изгарят въглища от 8 различни мини, включващи кафяви и лигнитни в съотношение средно [45/55] %, с широк диапазон на изменение на качествените им показатели. От началото на 2016г., се наблюдава изменение на процентното съотношение в посока на изгаряне на по-голяма част лигнитни – 60% спрямо кафявите - 40%. В резултат на това средната калоричност на използваните общо въглища намалява до 2000 ккал/кг, което увеличава средния разход на въглищата общо. Във връзка с това считаме за необходимо годишната норма за ефективност по условие 8.3.1.2 от КР №45-НЗ/2015г. да се промени от 1,31 t/MWh на 1,5 t/MWh.</p> <p>☐ Биомаса по смисъла на §1, т.1 от ДР на ЗУО - 73 т/час, 1752т/денонощие или 639 480 хил.тона годишно или 19,5 % от основното гориво - въглища</p> <p>☐ Мазут за запалване на основните съоръжения – 3 714 t/y , с калоричност 9500 kcal/kg, 0,0015 t/MWh за ГПИ и 0,05 t/t за ИСИ; Съхранява се в стационарни мазутни резервоари</p> <p>☐ Неопасни отпадъци – консумация 96тона/денонощие или 0,5 % от основното гориво – въглища с номинална калоричност 13 GJ/тон (отклонение между 12 GJ/тон и 14 GJ/тон)</p>
--

При сравнението между декларираните разходи на суровини за денонощие и за година (данните в т.1.7 е единственото място в Заявлението, на което е посочен разхода на въглищата), се установяват следните факти:

	Деклариран разход t/y	Изчислен масов дял	Деклариран разход t/24h	Изчислени дни в експлоатация
Въглища	3300000	100.0%	17352	190
Биомаса	639480	19.4%	1752	365
Отпадъци	35040	1.1%	96	365

Считаме, че енергийните блокове на ТЕЦ „Бобов дол“ ще работят с горивен микс различен от декларираното съотношение – въглища 80%, 19,5% биомаса и 0,5% неопасни отпадъци, като:

- Разходът на неопасни отпадъци в процентно съдържание е 1,1% (масови) от декларираното количество въглища за година, т.е. надвишава се повече от два пъти над декларираната стойност от 0,5% неопасни отпадъци в горивният микс.

- От декларираните максимални разходи на въглища, биомаса и неопасни отпадъци, за денонощие, приведени към декларираните разходи на същите за година, се получава: ТЕЦ „Бобов дол“ може да работи с максимален разход на биомаса и отпадъци 365 денонощия, а с въглища едва 190 денонощия в годината.

Още един факт, който показва неверността на декларираното съотношение в горивният микс, е капацитетът на планираните нови линии за подаване на биомаса и неопасни отпадъци. Данни за тях са представени на стр. 21 и 22 в заявлението.

Таблица 1.1-6 (КР стр. 21 и 22)

Инсталации, попадащи в обхвата на Приложение 4 на ЗООС			
№	Наименование на инсталацията	Позиция на дейността по Приложение 4, ЗООС	Капацитет
3	Шредери за предварително третиране на неопасни отпадъци – 2 броя двуроторни дробилки		48 t/24h
4	Линии за подготовка и обработка на биомаса с общ капацитет – 2 броя 480 t/24h		480 t/24h

Съгласно предвидените параметри, видни от Таблица 1.1-6 (стр. 21 и 22), то се предвиждат 2 /две/ на брой линии за подготовка на биомаса с общ капацитет от 480 тона за денонощие – 24 часа.

Неяснота е налице относно капацитета на линиите за подготовка и обработка на биомаса и това как тези линии биха могли да осигурят подаване на необходимото количество биомаса. Считаме, че максималният капацитет на линиите за подготовка и обработка на биомаса не е достатъчен, за да осигури подаване на биомаса от 1752 t/24h към котлите, тъй като максималният капацитет на линиите за подготовка и обработка на биомаса е значително по-нисък.

Това обстоятелство е причина да се направи логичен извод, че основното допълнително гориво ще бъдат отпадъците, а не биомасата. Това би било в нарушение на декларираното намерение на Оператора в подаденото Заявление.

Считаме, че в подаденото заявление и от описанието на производствения процес трябва да става ясно, че Операторът ще спазва онова, което е заявил. В случая е точно обратното – от описанието на Оператора става ясно, че няма да бъде възможно да се спазват изискванията за съотношение между въглища, отпадъци и биомаса в горивото.

Настояваме компетентният орган да обърне особено внимание на истинността на декларираните дефиниции на планираната за употреба биомаса и в частност на декларираната калоричност. Считаме, че е невъзможно, както и несериозно твърдението, че калоричността на биомасата е повече от два пъти по-висока от тази на конвенционалното гориво – използваните до момента въглища.

Това обстоятелство отново навежда на мисълта, че недостатъчната калоричност на биомасата ще се компенсира реално с използване на завишени количества на отпадъци. Отпадъците, поради наличието в тях на пластмаси и други нефтени продукти, са с по-висока калоричност от ниско и средни калорични въглища. Това обаче би било в грубо нарушение на заявените от Оператора намерения относно състава на горивото.

8. Несъответствие на Заявлението с Наредба №2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците :

В Заявлението се съдържа описание на начина, по който ще се гарантира, че приеманите отпадъци ще са със състав и характеристики, отговарящи на изложеното в Заявлението. Описанието страда от сериозни недостатъци и противоречи на Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците, а именно:

Лицата, които ще доставят отпадъци са наречени „генератори“ на отпадъци. Такъв термин в Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците няма.

Чл. 7 от Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците съдържа описание на стъпките, които трябва задължително да бъдат извършени, за да бъдат класифицирани отпадъците. Процедурата предвижда, че в някои случаи се изисква намесата на конкретно посочени органи на изпълнителната власт.

Отбелязано е също така в Заявлението за ново КР, че Операторът на инсталацията за изгаряне на отпадъците ще изисква от причинителя на отпадъци не цялата информация, необходима за оценка на характеристиките на отпадъците, посочена в чл. 7 от Наредба № 2, а само част от нея. При това положение съществува сериозен риск от допускане за изгаряне на отпадъци, различни от посочените в Заявлението, включително и на опасни отпадъци.

Сериозен недостатък на Заявлението е, че не се сочи кое лице ще отговаря за нарушаване на изискването за недопускане за изгаряне на опасни отпадъци – причинителят или Оператора на инсталацията.

Този правен аспект следва да бъде изяснен в Заявлението с оглед на това ИАОС да може да формулира ясни условия в КР.

Формулирането на ясни условия в разрешителното е единствено възможната предпоставка за упражняване на ефективен контрол върху дейността, предмет на разрешителното.

9. Приложимост на чл. 44, ал. 1 от Наредба №4 от 5.04.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци:

Операторът твърди, че относно емисиите на хлороводород и флуороводород е допустима замяната на задължителните непрекъснати измервания с периодични измервания (чл.44, ал.1 от *Наредба № 4 от 5.04.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци*) – стр.67 и 157 от заявлението за издаване на комплексно разрешително.

Разпоредбата на чл. 44, ал. 1 от Наредба № 4 от 5.04.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци гласи:

„Компетентните органи могат да допускат с издаваните от тях разрешения или комплексни разрешителни по чл. 3, ал. 1 замяната на непрекъснатите измервания на

емисиите на хлороводород, флуороводород и серен диоксид по чл. 40, т. 1 с периодични в случаите, когато операторът на инсталацията докаже с подаденото от него заявление и приложенияте към него документи, че емисиите на тези вредни вещества при никакви обстоятелства няма да превишават установените за тях НДЕ”.

Следователно Наредба № 4 възлага в тежест на Оператора да докаже определени обстоятелства и факти. Наредба № 4 не създава презумпция в полза на Оператора, че установените НДЕ няма да бъдат превишени.

В заявлението за издаване на комплексно разрешително никъде не се съдържа обосновка и не се сочат доказателствата за това, че емисиите на хлороводород и флуороводород при никакви обстоятелства няма да превишават установените за тях НДЕ.

Нещо повече – на стр.57 от заявлението се сочи, че:

„На площадката отпадъци ще се приемат въз основа на сключени писмени договори с лица, генератори на съответните видове отпадъци, класифицирани по реда на Наредба №2 за класификация на отпадъци. Преди сключването на договори дружеството ще събира предварителна информация от генераторите на съответните видове отпадъци, а именно: произход и технологични процеси, от които се образуват отпадъците; данни за физическите характеристики и химичния състав на отпадъците, както и друга информация, позволяваща да се прецени пригодността им за изгаряне; вещества, с които не се допуска да бъдат смесвани отпадъците, предпазни мерки при третирането им.“.

Т.е. към момента на подаване на заявлението няма никаква яснота кои лица ще генерират отпадъците, какво ще съдържат договорите с лицата-генератори на отпадъците и какви ще бъдат гаранциите – както договорни, така и практически – за непопадане сред отпадъците на вещества, при изгарянето на които се отделят хлороводороди и флуороводороди.

Изводът е, че в случая няма място за прилагане на чл.44, ал.1 от Наредба № 4 от 5.04.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци.

Заклучения:

- Операторът не е декларирал прилагане на новите Референтни документи, валидни от 17.08.2017 г., за Най-добри налични техники (НДНТ) – LCP BREF 2017.
- Операторът не е декларирал ясно как е определил съотношението 80% въглища, 19,5% биомаса и 0,5% неопасни отпадъци. Представените в заявлението масови потоци показват 1,1% участие на неопасни отпадъци в горивния микс;
- Операторът не е посочил начина, по който ще се контролира и декларира спазването на съотношението въглища, биомаса, неопасни отпадъци;
- Операторът нееднократно е извършвал и продължава да извършва нарушения на определените в КР норми, забавя изпълнение на задължение на непрекъснати измервания на ИУ №1;
- Операторът не е представил никакви технически спецификации, сертификати от производителя и сертификати от калибриране, на системите за непрекъснат мониторинг, чрез която ще се контролират количествата генерира вредни емисии;
- Операторът не е съобразил новите правила за непрекъснато измерване на емисиите на живак, както не е предвидено съоръжения за редуцията на живачните емисии;

- Операторът не е съобразил и не е предвидил допълнителни мерки за намаляване емисиите на тежки метали, живак, диоксини и фурани и прах, съответно инсталиране на устройства за измерване и документиране на обема на димните газове, отведени към тях, без пречистване през СОИ.

Във връзка горните обстоятелства, посочените от нас в настоящото Становище – несъответствия и непълноти, съответно прилагайки чл. 122а, ал. 5 от ЗООС във връзка чл. 9, ал. 3, т. 2 от Наредбата и чл. 24 и Приложение IV от Директива 2010/75/ЕС, вземайки предвид същото под внимание, то:

Уважаеми господин Изпълнителен директор,

МОЛЯ, при постановявяне на решението си реда на чл. 122а, ал. 8 от ЗООС, **ДА НЕ ИЗДАВАТЕ** исканото ново комплексно разрешително на „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД.

Дата: 07.09.2018 г.

С уважение:

Генади Кондарев   Ивайло Попов
/Членова на УС на „За Земята – достъп до
правосъдие“/